УДК 347.779.023

ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПАТЕНТНОЇ СИСТЕМИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ВИНАХОДІВ

Еннан Р. Є. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права ОНЮА

Посилення процесів економічної інтеграції у країнах Західної Європи в середині XX століття вимагало створення якісно нового патентно-правового регулювання відносин промислової власності, яке б сприяло розвитку цих процесів, усунувши перепони на шляху отримання правової охорони винаходів. З цією метою було заплановано створити європейську патентну систему, засновану на єдиній процедурі видачі патенту, який би був чинним на території будь-якої країни-учасниці договору. Єдина процедура повинна була б забезпечити застосування до матеріалів заявки та винаходів загальних вимог, які б діяли в кожній країні-учасниці договору, з тим щоб виданий патент не суперечив би нормам національного права. У зв'язку з цим створення європейської патентної системи повинно було відбуватись одночасно з уніфікацією норм патентного законодавства європейських країн. У свою чергу, зміни в національному праві вимагали розробки певних моделей, які б встановлювали напрями подальшого розвитку правотворчої діяльності.

Актуальність досліджень цієї проблематики обумовлена прагненням до уніфікації та гармонізації національного законодавства відповідно до європейських вимог.

Метою даної статті є дослідження особливостей запровадження європейських інституційних механізмів оформлення прав на патенти, що є закономірним результатом регіональної економічної інтеграції.

1947 року між Францією та країнами Бенілюкс (пізніше, у 50-ті роки до них приєдналися й інші країни, зокрема Велика Британія, Італія та Швейцарія) була підписана *Угода* (переглянута 1961 р.) *про створення* в Гаазі *Міжнародного патентного інституту* (який відомий також під назвою – *Міжнародне патентне бюро*). При створенні цього інституту йшлося перш за все про установу, де могли б працювати експерти з країн-учасниць угоди та користуватись при цьому бібліографічним інформаційним фондом патентного відомства Нідерландів, який становив собою на той час чи не найповніше у світі упорядковане зібрання патентних і технічних документів. Водночас завданням цього інституту була не видача патентів замість національних патентних відомств, а лише надання їм, а також іншим зацікавленим особам звітів про інформаційні пошуки щодо рівня техніки для того, щоб заявники мали змогу одержувати інформацію про вже відомі технічні рішення, що можуть бути протиставлені їхнім патентам, і на підставі цієї інформації приймати рішення про підтримання, внесення змін або відмову від поданої заявки.

У рамках програми щодо юридичної діяльності *Рада Європи* прийняла *Європейську конвенцію про формальні вимоги до заявки на патент* (11 грудня 1953 р., м. Париж) та *Конвенцію про уніфікацію деяких положень патентного права* (27 листопада 1963 р., м. Страсбург). Саме остання конвенція стала відправним пунктом у розвитку міжнародної кооперації щодо патентів. У цій конвенції були визначені прийняті нині в усьому світі умови патентоспроможності винаходу: новизна, промислова придатність та винахідницький рівень. На основі цих угод у 60-ті роки XX століття багатьма європейськими країнами були внесені відповідні зміни в національні законодавчі акти, хоча такий перегляд законів у той час ще не набув загального характеру, внаслідок чого дедалі ще існували певні розбіжності. Незважаючи на це, ратифікація цієї конвенції європейськими країнами мала гармонізуючий вплив на національні законодавства, а її вплив вийшов далеко за межі країн, що її ратифікували.

У 60-ті роки XX століття в Європі існували побоювання, що права на промислову власність, які охороняються відповідно до національного законодавства, можуть бути використані з метою перешкоджання або обмеження торгівлі в середині спільного ринку *Європейського Економічного Співтовариства* (*ЄЕС*). Для протидії такій можливості Європейська Комісія та шість держав-членів ЄЕС

1960 року підготували перший проект патентного закону, метою якого було створення спільного патентного відомства для держав-членів ЄЕС, передбачення централізованої процедури видачі патентів, яка б могла діяти одночасно на території всіх держав-членів ЄЕС, а також створення системи правил подання і розгляду заявок на винаходи. Проте цей проект не знайшов на той час підтримки.

Однак у подальшому ситуація суттєво змінилась, оскільки на міжнародному рівні діяльність *Всесвітньої організації інтелектуальної власності* (*ВОІВ*) давала підстави очікувати реалізації міжнародного проекту у сфері патентної кооперації. Важливою віхою на шляху розвитку міжнародної патентної системи стало підписання 1970 року у Вашингтоні представниками 50 країн *Договору про патентну кооперацію* (*Patent Cooperation Treaty, PCT*), який набрав чинності 1978 року і сприяв міжнародному співробітництву щодо подання патентних заявок, пошуку та проведення експертизи, а також поширенню технічної інформації, що міститься в заявках. Нині *Договір PCT* є основою міжнародної патентної системи.

Беручи до уваги ці обставини, а також усвідомлюючи те, що ідеї про необхідність створення єдиної патентної системи ЄЕС не судилося швидко та без особливих проблем реалізуватись у рамках виключно права ЄЕС, Франція, Німеччина і Нідерланди відновили європейські ініціативи і 1968 року подали до Ради Міністрів ЄЕС новий проект, що передбачав поділ раніше підготовленого проекту на дві окремі частини. Перша з них була спрямована на створення уніфікованої процедури, призначеної для будь-якої європейської країни незалежно від її членства у ЄЕС. Вона відкривала доступ для отримання групи патентів, чинних у країнах, обраних заявником. Друга ж частина була призначена для створення єдиного патенту лише для держав-членів ЄЕС, що мав би унітарний та автономний характер у рамках системи права ЄЕС.

Для реалізації пропозиції щодо *першої частини проекту* була скликана Європейська конференція, у роботі якої взяли участь 19 країн і яка тривала з 1969 року по 1972 рік. При цьому ЄЕС та Європейська асоціація вільної торгівлі (EFTA) відігравали роль секретаріату. Європейська конференція підготувала повний текст проекту, який став предметом розгляду Дипломатичної конференції в Мюнхені 1973 року. У результаті цього 5 жовтня 1973 року в Мюнхені (Німеччина) була підписана *Конвенція про видачу європейських патентів* (*Європейська патентна конвенція (ЄПК)*), яка набрала чинності 1 жовтня 1977 року. *Європейська патентна конвенція* (ЄПК) заснувала *Європейську патентну організацію* (*ЄПО*), органами якої є *Європейське патентне відомство* (*ЄПВ*), та *Адміністративну Раду*. Крім того, також існують Збори Міністрів країн-учасниць ЄПК, які мають відбуватися щонайменше кожні 5 років. ЄПО видає Офіційний вісник та веде Реєстр європейських патентів.

ЄПК внесла єдині процедури для видачі регіональних «*європейських патентів*» для будь-якої з європейських країн незалежно від того, чи є країна членом ЄЕС. Необхідно зазначити, що *європейський патент* може бути виданий для однієї, кількох або всіх держав-учасниць *ЄПК* у залежності від вимог заявника. Тобто ЄПО є регіональним об'єднанням, а сама *ЄПК* є спеціальним договором у розумінні ст. 19 Паризької конвенції про охорону промислової власності 1883 року та регіональним патентним договором у розумінні п. 1 ст. 45 Договору про патентну кооперацію (PCT) 1970 року.

Тому приєднатися до ЄПК можуть лише ті європейські країни, які брали безпосередню участь в її розробці, або якщо Адміністративна Рада ЄПО надала відповідне запрошення. Європейський патент надає його володільцеві в одній, декількох або у всіх державах-учасниках *ЄПК* такі самі права, які йому надавав би виданий у цих державах національний патент (принцип асиміляції європейського патенту).

Європейський патент видається на винахід, що задовольняє таким вимогам, як: новизна, винахідницький рівень та промислова придатність. Право на отримання європейського патенту належить винахідникові або його правонаступникові. Подати заявку на одержання європейського патенту може будь-яка фізична або юридична особа або будь-яка організація, прирівнювана до юридичної особи, відповідно до законодавства, що регулює їхню діяльність. Заявка на видачу європейського патенту подається або до ЄПВ у Мюнхені (штаб-квартира ЄПО), або до його філії в Гаазі (агенції, що є колишнім Міжнародним патентним інститутом, поглинутим ЄПО під час її створення відповідно до Протоколу про централізацію), або в національні патентні відомства договірних держав безпосередньо або поштою без участі патентного повіреного однією з трьох офіційних мов (англійською, французькою, німецькою).

Термін дії європейського патенту становить *20 років* від дати подачі заявки. Європейський патент у кожній з договірних держав, для яких він був виданий, надає його володільцеві з моменту публікації відомостей про видачу такого патенту такі самі права, що й виданий у цій державі національний патент.

1991 року відбулась перша конференція щодо внесення змін до ЄПК, де йшлося про внесення

змін до ст. 63 щодо терміну дії європейського патенту, які набрали чинності 4 липня 1997 року. У червні 1999 року в Парижі та в жовтні 1999 року в Лондоні під час міжурядових конференцій розглядались питання щодо зниження вартості перекладу європейських патентів і створення єдиної судової системи для розгляду патентних суперечок. Щодо зниження вартості перекладу європейських патентів у Лондоні було укладено угоду, відповідно до якої держави-члени цілком або частково відмовляються від перекладу європейських патентів своїми національними мовами. Переклад не потрібен у тому разі, якщо європейський патент виданий для держав, у яких офіційною мовою є одна з офіційних мов ЄПВ. Для інших держав потрібний переклад тільки формули винаходу та більше не є потрібним надання перекладу опису винаходу, якщо європейський патент виданий або перекладений однією з офіційних мов ЄПВ, зазначених такою державою.

У листопаді 2000 року в Мюнхені (Німеччина) відбулась Дипломатична конференція, під час якої була переглянута ЄПК, внаслідок чого багато статей зазнали змін, переважно в напрямі спрощення редакції та перенесення процедурних питань до Виконавчої інструкції. Ця конференція завершила свою роботу прийняттям Акта з перегляду ЄПК, Заключного акта конференції та Резолюції конференції. Зміни та доповнення до ЄПК, що пропонувались, включали зниження вартості перекладу європейських патентів, створення єдиної судової системи для розгляду справ щодо європейських патентів та ін. Нова редакція переглянутої 2000 року ЄПК набрала чинності з 13 грудня 2007 року.

Необхідно зазначити, що *Європейська патентна конвенція* (*ЄПК*) є міжнародно-правовим договором і не є складовою частиною правового порядку Європейського Співтовариства (ЄСп), а отже, й не є частиною права ЄС. *Європейська патентна організація* (*ЄПО*) є цілком незалежним від ЄС органом. Необхідно зазначити, що, окрім держав-членів ЄС, учасниками ЄПК (наразі 34 країни-учасниці ЄПК) є також й інші держави, наприклад Швейцарія, Монако, Ліхтенштейн, Туреччина та ін.

Для реалізації пропозицій щодо *другої частини проекту*, які були підготовлені Францією 1968 року, робоча група паралельно з діяльністю, яка завершилась укладанням ЄПК, розробила текст іншого документа, який було обговорено під час Конференції дев'яти країн-членів ЄЕС та Європейської Комісії у грудні 1975 року. За результатами її роботи 15 грудня 1975 року в Люксембурзі було підписано *Конвенцію про патент Європейського Співтовариства* (Люксембурзька патентна конвенція Європейського Співтовариства). Для набрання чинності вона мала бути ратифікована всіма державами-членами ЄЕС, що її підписали. Проте ця умова не була виконана через певні конституційні та політичні ускладнення, тому чинності так і не набрала.

Затримка з набранням чинності *Конвенцією про патент Європейського Співтовариства* 1975 року підштовхнула держави-члени ЄЕС до розробки уточнень та доповнень до цієї Конвенції. Переважно це стосувалося регламентації вирішення спірних питань щодо патентів ЄЕС, яким у редакції 1975 року майже не було приділено уваги.

Ця діяльність привела до скликання в Люксембурзі 1985 року нової Конференції 12 держав-членів ЄЕС і Європейської Комісії, на якій було схвалено проект Протоколу щодо вирішення спорів за європейськими патентами. Втім, завершити роботу підписанням тексту не вдалося, оскільки виникли нові ускладнення, зумовлені переглядом редакції ЄПК 1975 року, зокрема щодо перекладу описів до патентів і розподілу між державами фінансових надходжень від зборів за підтриманням чинності патентів ЄЕС.

Наступними роками продовжувались спроби дійти згоди, і нова Конференція 12 держав-членів ЄЕС і Європейської Комісії була скликана в Люксембурзі 1989 року. Під час цієї Конференції було підписано *Угоду про патенти Європейського Співтовариства.* Ця угода становить собою рамкову Конвенцію, невід'ємними додатками до якої є текст ЄПК 1975 року і текст Протоколу про спірні питання щодо європейських патентів. Як і в разі з Конвенцією про патент Європейського Співтовариства 1975 року, набрання чинності цією Конвенцією вимагало ратифікації всіма 12 державами, зокрема у зв'язку з появою нових повноважень, які одержали інституції ЄС, перш за все – Суд ЄС. Так, відповідно до ст. 4 Люксембурзької угоди про патенти ЄЕС 1989 року, частиною якої є Конвенція про патент Європейського Співтовариства 1975 року зі змінами та доповненнями, у Суді першої інстанції ЄС має бути створена спеціальна палата, а в ЄПВ – відділ з управління патентами ЄС та відділ з анулювання.

Підписання угоди стало можливим передусім завдяки компромісу щодо перекладів опису до патенту, який враховував категоричні вимоги деяких держав (перш за все, Іспанії та Португалії), але робив процедуру одержання патенту надто дорогою. Так, ставилася вимога, щоб патент, виданий однією з трьох мов (англійською, німецькою і французькою), був у повному обсязі перекладений всіма офіційними мовами ЄЕС, до того ж – у строк, що не перевищував би шість місяців від дати видачі.

Але навіть на той час офіційних мов у ЄЕС існувало вже 9, що вимагало перекладу повного тексту

патенту 8-ю мовами. Зацікавлені кола не могли приховати свого розчарування на Конференції 1989 року і висловились на користь подальшого використання скоріше європейського патенту, як більш гнучкого і дешевого, ніж патенту *Європейського Співтовариства*.

1992 року на ще одній Конференції в Лісабоні, де зібрались представники 12 держав-членів ЄЕС і Європейської Комісії, було констатовано, що умови для набрання Угодою чинності дедалі ще не створені.

Після цього увага Європейської Комісії перейшла від патенту Європейського Співтовариства, реалізація якого розглядалась дедалі ще як міжнародний проект поза інституційною структурою ЄС, до правничої діяльності на рівні *Європейського Співтовариства* (*ЄСп*) (попередня назва – *Європейське Економічне Співтовариство – ЄЕС* – була замінена відповідно до *Договору про Європейський Союз* (ЄС) 1992 р. у зв'язку з розширенням компетенції ЄЕС), спрямованої на певні аспекти патентного права, які вимагали оновлення в державах-членах ЄС. Так, починаючи з 90-х років, її діяльність концентрувалась на створенні регламенту щодо додаткових свідоцтв до патентів на фармацевтичні й фітофармацевтичні препарати, а пізніше – на директиві щодо охорони винаходів у сфері біотехнологій.

У подальшому, з метою з'ясування ситуації щодо правового захисту інновацій у Європі та визначення потреби в нових заходах, Європейська Комісія 1997 року підготувала та опублікувала *Зелену книгу про патент Європейського Співтовариства (ЄСп) та патентну систему в Європі,* яка підсумовувала недоліки колишніх пропозицій, що містились в Угоді 1989 року, і накреслювала можливі шляхи їх усунення. У Зеленій книзі зазначалось, що патентна система має не спричиняти труднощі розвитку внутрішній торгівлі в Європі та конкурентноздатності європейських компаній, а сприяти ефективному захисту інновацій.

У Зеленій книзі зазначались питання, що потребують гармонізації, зокрема патентна охорона комп'ютерних програм і винаходів, що пов'язані з комп'ютерами, службові винаходи, робота патентних повірених, їх професійна кваліфікація тощо. У цьому документі також зазначається, що жодна з двох патентних систем – ЄПК та Конвенція про патент Європейської Спільноти – не базується на правових актах та правовій системі ЄС.

Наступним кроком у реформуванні *патентної системи ЄС* стало прийняття Європейською Комісією 1999 року Повідомлення для Ради ЄС, Європейського парламенту і Комітету з економічно-соціальних питань «*Підтримка інновацій через патенти* – Продовження до Зеленої Книги щодо патенту ЄСп і патентної системи Європи». У цьому документі наголошувалась визначна роль патентів у стимулюванні інвестицій у секторі досліджень і технологій, повідомлялись нові законодавчі ініціативи щодо патентної охорони комп'ютерних програм та визначення професійної кваліфікації патентних повірених.

Після цього в серпні 2000 року Європейська Комісія подала *пропозиції стосовно (проект) Регламенту щодо запровадження патенту ЄСп*. Європейський Парламент надав схвальну оцінку цим пропозиціям, і Рада розпочала відповідну роботу. Пропозиції Європейської Комісії щодо цього Регламенту в цілому відтворюють принципи Угоди про патент ЄЕС 1989 року. Текст пропозицій, підготовлених Європейською Комісією, зазнав значних змін і важливих доповнень, більшість ускладнень була знята завдяки знайденим компромісам.

У травні 2003 року було подано новий варіант проекту пропозицій щодо впровадження патенту ЄСп, визначених у документі «*Спільний політичний підхід*». Зокрема, до проекту Регламенту були включені положення, які стосуються вимоги перекладу заяви на патент всіма мовами ЄС для того, щоб патент вважався дійсним (за винятком тих випадків, коли держава відмовляється від цієї вимоги щодо власної державної мови).

У грудні 2003 року Європейська Комісія схвалила проекти рішень Ради ЄС щодо запровадження *Суду у справах щодо патентів Європейського Співтовариства*, що мав би стати судом першої інстанції, та з підтвердження юрисдикції Суду ЄС у справах щодо патенту ЄСп. Відповідно до цієї пропозиції, передбачається створити в рамках Суду ЄС окремий підрозділ під назвою *Суд у справах щодо патентів ЄСп* (Community Patent Court), який виконуватиме функції суду першої інстанції у справах з такого патенту.

Необхідно зазначити, що проект Регламенту про патент ЄСп так і не був прийнятий через наявні розбіжності між державами-членами ЄС. Проте в останній час достатньо активно обговорюється питання щодо необхідності прийняття цього документа правової уніфікації в ЄС, що свідчить про його важливе значення.

Патент Європейського Співтовариства в механізмі гармонізації та уніфікації правової охорони винаходів у Європейському Союзі.

Метою створення патенту Європейського Співтовариства є подання нового інструменту правової охорони, який би дозволив використовувати переваги єдиного європейського ринку у сфері науково-дослідницьких і проектно-конструкторських розробок. Передбачається, що па-

тент Європейського Співтовариства буде видаватися ЄПВ як європейський патент, у якому буде зазначатись вся територія ЄС замість окремих держав-членів. Як тільки європейський патент буде видано, застосовуватиметься Регламент щодо патенту Європейського Співтовариства. Це вимагатиме приєднання ЄС до ЄПК та перегляду положень цієї Конвенції з наданням компетенції ЄПВ видавати патент Європейського Співтовариства. Після видачі патенту Співтовариства він, а також права, що випливають з патенту, належатиме до виключної юрисдикції ЄС.

Метою запропонованої системи є не заміна, а вдосконалення існуючої національної і європейської системи патентування. Винахідники та інші суб'єкти матимуть право вибору типу патентного захисту, який би краще відповідав їхнім потребам. Вдосконалення патентної охорони є складовою частиною процесу регіонального економічного наближення в Європі. Отримання єдиного патенту значно скоротить витрати, пов'язані з патентуванням у декількох державах. Заявник буде подавати заявку однією мовою через одного патентного повіреного. У той самий час отриманий патент забезпечує охорону винаходу в декількох державах.

Передбачається, що патент Європейського Співтовариства існуватиме поруч з іншими системами патентування в Європі – національне патентування, отримання Європейського патенту чи патентування за процедурою PCT з можливістю вибору заявником відповідного способу патентування.

Головна відмінність стосується унітарної сутності патенту Співтовариства, вимог із перекладу з можливістю значної економії коштів, фінансової економії, іншої системи розгляду судових справ у патентному суді Європейського Співтовариства замість можливих різних рішень з того самого питання судами держав-членів ЄС. Обсяг дії патенту Європейського Співтовариства поширено на всю територію ЄС, а отже, і його визнання недійсним також поширюється на всі держави-члени ЄС. Для підтримання патенту Співтовариства чинним щороку передбачається сплата єдиного збору замість того, щоб такі збори сплачувалися для кількох патентів у різних державах-членах. Крім того, поширення дії патенту Європейського Співтовариства на всю територію ЄС є автоматичним.

Отже, на сьогодні передбачаються такі правові заходи для того, щоб здійснити впровадження патенту Європейського Співтовариства: прийняти Регламент про патент Європейського Співтовариства та створити Суд з патенту Європейського Співтовариства та Патентну апеляційну палату в суді першої інстанції. Після видачі патенту Європейського Співтовариства лише судова система ЄС може гарантувати правоволодільцям єдність підходу і правову впевненість.

Правом на отримання патенту Європейського Співтовариства користується винахідник та його правонаступник. Права роботодавця з отримання патенту на винахід його робітника (службовий винахід) визначаються відповідно до законодавства тієї держави, де робітник в основному виконує свої трудові обов'язки. Заявка на видачу патенту Європейського Співтовариства повинна надаватися відповідно до правил, встановлених Мюнхенською конвенцією. Європейська патентна організація (ЄПО) проводе експертизу заявки та публікує її, а також патент, якщо він буде виданий.

Володілець патенту Європейського Співтовариства зможе забороняти пряме (виготовлення, пропозиція, продаж на ринку, імпорт тощо) чи опосередковане використання винаходу. Володілець патенту не має права забороняти дії будь-якої особи, яка добросовісно використовує чи вжила ефективних та серйозних дій (заходів) з підготовки до використання винаходу до дати подання заявки, у разі закріплення пріоритету, дати пріоритету заявки на основі якої видається патент („попередній користувач").

Права, надані патентом Європейського Співтовариства, не мають поширюватися на дії, вчинені приватно або в некомерційних цілях, та на дії, вчинені з експериментальними цілями щодо сутності патенту Європейського Співтовариства. Права, надані патентом, не поширюються на дії стосовно продукту, що захищений цим патентом, вчинені на території держав-членів після того, як цей продукт було виведено на ринок ЄС власником патенту чи за його згодою, за винятком, якщо у власника існують легітимні причини виступити проти подальшої комерціалізації продукту.

Передача прав на патент Європейського Співтовариства здійснюється в письмовому вигляді за підписом сторін контракту за винятком, коли передача прав є результатом судового рішення. Ліцензія на патент Європейського Співтовариства може бути видана частково або повністю і поширюватись на весь ЄС або на його частину. Ліцензія може бути як виключна, так і невиключна. Володілець патенту може подати заяву до ЄПВ, що він згоден надати дозвіл будь-якій особі використовувати винахід як ліцензіат в обмін на відповідну компенсацію. На основі такої заявки будь-яка особа може бути уповноважена використовувати винахід як ліцензіат. Суд з патенту Європейського Співтовариства може видавати примусову ліцензію на патент, якщо винахід, захищений патентом, використовується недостатньо або невідповідним

чином у розумний термін будь-якою особою, що подала заявку після чотирьох років з моменту подання заявки на отримання патенту і трьох років після надання патенту.

Справи щодо патенту Європейського Співтовариства можуть стосуватись недійсності патенту, порушення прав на нього, користування винаходом до видання патенту, питань надання та скасування обов'язкових ліцензій, питань визначення компенсацій при порушеннях прав на патент – розгляд всіх цих справ підпадає під виключну юрисдикцію Суду ЄС.

У першій інстанції такі справи розглядатиме Суд у справах щодо патентів ЄС (*Community Patent Court),* а апеляції – Суд першої інстанції. Національні суди держав-членів ЄС поширюватимуть юрисдикцію на справи щодо патенту Європейського Співтовариства, які не належать до виключної юрисдикції Суду Справедливості. Національні суди матимуть виключну юрисдикцію у провадженнях, що стосуються права на патент, де сторонами є працівник та працедавець.

Таким чином, проект Регламенту повторює і підтверджує положення Конвенції про патент Європейського Співтовариства 1975 року: головну роль щодо видачі й регулювання стосовно патентів Європейського Співтовариства повинно відігравати ЄПВ. Таким чином, патент ЄС буде патентом європейським, у якому Європейське Співтовариство буде зазначатись у цілому (а не як країни-учасниці) і який буде видаватися ЄПВ відповідно до ЄПК. Для того, щоб це стало реальним, необхідно, щоб ЄС як такий став учасником ЄПК.

Відносини між ЄПК і патентом ЄСп будуть такими: система європейських патентів продовжуватиме своє існування так, як це передбачено ЄПК. Заявник матиме можливість подати або унітарну заявку на все Європейське Співтовариство, або європейську заявку із зазначенням лише тих країн ЄС, де він бажає отримати охорону. Крім того, заявник матиме ще й можливість отримати національні патенти шляхом звернення безпосередньо до відповідних національних відомств.

Отже, патент Європейського Співтовариства буде новим об'єктом права, створеним ЄС у рамках власної правової системи, і існуватиме поряд з європейськими патентами, що міститимуть зазначення країн ЄС і після видачі матимуть статус подібно до національних патентів.

Патент Європейського Співтовариства буде керуватись двома принципами: унітарність та незалежність. Його дія поширюватиметься на всю територію ЄС і його буде неможливо передати, анулювати або відмовитись від нього на якість окремій частині цієї території.

Таким чином, запровадження європейських інституційних механізмів оформлення прав на патенти є закономірним результатом регіональної економічної інтеграції, хоча через складнощі в запровадженні патенту Європейського Співтовариства остаточної мети європейської патентної інтеграції поки що остаточно не досягнуто.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Договір про заснування Європейського Співтовариства (Договір підписано 25 березня 1957 р. в Римі (Італія). Договір набрав чинності 1 січня 1958 р.) // Міжнародні договори України. Т. 1 / відп. ред. та упор. А. Довгерт. — К., 2000.
2. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р., змінена 2 жовтня 1979 р.
3. Договір про патентну кооперацію від 19 червня 1970 р., змінений 3 жовтня 2001 р.
4. Висновок Комісії від 4 квітня 1974 р. щодо проекту Конвенції про європейський патент для Спільного ринку і протоколу до неї про відмінне застосування положень про вичерпання прав, що випливають з патентів Спільноти та національних патентів. 74/209/ЄЕС / ОВ L 109, 23.04.1947. — С. 34.
5. Конвенція про видачу Європейських патентів (Європейська патентна конвенція) від 5 жовтня 1973 р. — К. : Укрпатент, 2005.
6. Резолюція Ради від 15 грудня 1975 р. про Конвенцію про європейський патент для Спільного ринку / ОВ L 017 26.01.1976. — С. 3.
7. Висновок Комісії від 26 вересня 1975 р. про проект Конвенції про європейський патент для Спільного ринку (75/597/ЄЕС) / ОВ L 261, 09.10.1975. — С. 26.
8. Положення про імплементацію Конвенції про європейський патент для Спільного ринку / ОВ L 401 30.12.1989. — С. 28.
9. Протокол про вирішення спорів про порушення і дійсність патентів Спільноти (Протокол про вирішення спорів) / ОВ L 401, 30.12.1989. — С. 34.
10. Протокол про компетенцію Апеляційного суду у справах про європейські патенти / ОВ L 401, 30.12.1989. — С. 48.
11. Протокол про можливу зміну умов набрання чинності Угодою про патенти Спільноти / ОВ L 401, 30.12.1989. — С. 51.
12. Спільна декларація щодо патентів Спільноти / ОВ L 401, 30.12.1989. — С. 57.
13. Сприяння інновації через патенти — Зелена книга про патент Спільноти і патентну систему в Європі. COM (97) 314.
14. Повідомлення Комісії Раді, Європейському Парламенту і Економічно-соціальному Комітету — Сприяння інноваціям через патенти — Додаток до Зеленої книги про патент Спільноти і патентну систему в Європі. COM (1999) 42.
15. Андрощук Г. Винахідницька активність в країнах Європейського Союзу: стан та тенденції / Г. Андрощук // Інтелектуальна власність. — 2001. — № 3. — С. 6-9.
16. Андрощук Г. Патентное право: правовая охрана изобретений : учеб. пособие / Г., Андрощук, Л. И. Работягова. — К. : МАУП, 2001. — 232 с.
17. Богатых Е. А. Патентное право капиталистических и развивающихся государств / Е. А. Богатых, В. И. Левченко. — М., 1978. — 200 с.
18. Богуславский М. М. Патентные вопросы в международных отношениях / М. М. Богуславский. — М., 1962.
19. Демченко Т. С. Правове регулювання промислової власності в Європі та в Україні: принципи побудови та шляхи зближення / Т. С. Демченко. — К. : Преса України, 2005. — 64 с.

20. Европейская патентная конвенция : сб. док. / пер. и вступ. ст. В. И. Еременко. — М., 1998.
21. Европейское патентное законодательство. Европейские патентные конвенции. — М. : ВНИИПИ, 1989.
22. Европейское право. Право Европейского Союза и правовое обеспечение защиты прав человека : учебник для вузов / рук. авт. кол. и отв. ред. Л. М. Энтин. — 2-е изд., пересмотр. и доп. — М. : Норма, 2005. — 960 с.
23. Еннан Р. Є. Патент Європейського Співтовариства у контексті уніфікації стандартів охорони об'єктів промислової власності у Європейському Союзі (ЄС) / Р. Є. Еннан // Зовнішньоекономічна політика України як механізм реалізації національних інтересів : зб. матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції, 12 травня 2006 р., Українська академія зовнішньої торгівлі, м. Київ. — К. : УАЗТ, 2006. — С. 115-117.
24. Еннан Р. Є. Формування європейських стандартів правової охорони винаходів / Р. Є Еннан // Зб. тез наукових робіт II Всеукраїнської цивілістичної наукової конференції, Одеська національна юридична академія, м. Одеса. — О. : Фенікс, 2007. — С. 64-65.
25. Еременко В. И. Реформа европейской патентной системы / В. И. Еременко // Интеллектуальная собственность. Промышленная собственность. — 2001. — № 8. — С. 43-45.
26. Еременко В. И. Развитие международного патентного права / В. И. Еременко // Законодательство и экономика. — 2002. — № 2. — С. 40-41.
27. Жданов А. А. Тенденции к унификации патентного права в зарубежных странах / А. А. Жданов, Г. А. Матвеев. — М., 1974. — 200 с.
28. Кравец Л. Развитие патентного законодательства в Европейском сообществе / Л. Кравец // Интеллектуальная собственность. — 2000. — № 11. — С. 45-47.
29. Кравец Л. Тенденции развития патентной системы / Л. Кравец // Интеллектуальная собственность. — 2002. — № 10. — С. 67-74.
30. Негуляев Г. Экономические аспекты международной гармонизации патентного права / Г. Негуляев // Интеллектуальная собственность. Промышленная собственность. — 2005. — № 3. — С. 2-4.
31. Необходимость дальнейшего развития европейского патентного права / сост. и авт. аналит. обзора Л. Г. Кравец. — М. : ИНИЦ Роспатента, 2004.
32. Патентное законодательство зарубежных стран : в 2 т. — М. : Прогресс, 1987.
33. Пирогова В. Преемственность международных договоров в области патентного права / В. Пирогова // Интеллектуальная собственность. Промышленная собственность. — 2006. — № 1. — С. 44-55.
34. Позиция ЕПВ относительно развития патентной системы в Европе // Патентное дело. — 2006. — № 9. — С. 52-53.
35. Право Европейского Союза : учебник / под. ред. С. Ю. Кашкина. — М. : Юристъ, 2004. — 925 с.
36. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / за ред. Ю. М. Капіци. — К. : Слово, 2006. — 1104 с.
37. Свядосц Ю. И. Буржуазное патентное право : учеб. пособие / Ю. И. Свядосц. — М., 1967. — 127 с.
38. Скордамалья В. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу : навч. посіб. / В. Скордамалья. — К. : ІМВ КНУ ім. Т. Г. Шевченка, 2004. — 156 с.
39. Уемура П. И. Развитие международного патентного права / П. И. Уемура // Интеллектуальная собственность. Промышленная собственность. — 2001. — № 1. — С. 10-19.

Анотація

В статті розглянуті питання формування європейської регіональної патентної системи та європейських стандартів охорони винаходів. У статті проведено порівняльний аналіз запроваджених європейських інституційних механізмів, таких як Європейське Співтовариство та Європейська Патентна Організація, метою діяльності яких є вдосконалення існуючої національної і європейської системи патентування. Автор приходить до висновку, що через складний шлях введення патенту Європейського Співтовариства остаточна мета європейської патентної інтеграції поки що повністю не досягнута.

Ключові слова: патент, винахідник, правонаступник, патентна кооперація, патентний повірений, інтеграція, уніфікація.

Аннотация

В работе рассмотрены вопросы формирования европейской региональной патентной системы и европейских стандартов охраны изобретений. В статье проведен сравнительный анализ учрежденных европейских институциональных механизмов, таких как Европейское Сообщество и Европейская Патентная Организация, целью деятельности которых является совершенствование существующей национальной и европейской системы патентования. Автор приходит к выводу, что в связи со сложностью введения патента Европейского Сообщества окончательная цель европейской патентной интеграции пока полностью не достигнута.

Ключевые слова: патент, изобретатель, правопреемник, патентная кооперация, патентный поверенный, интеграция, унификация.

Summary

In this work it was revealed the formation of European regional patent system and European standards of protection for inventions. It was made a comparative analysis of the implementation of European institutional mechanisms, such as the European Community and the European Patent Organization, which are aimed at improving the existing national and European patent system. The author concludes that through a complicated way of entering the European Community patent, the European patent ultimate goal of integration has not been fully achieved yet.

Key words: patent, inventor, successor, patent cooperation, patent agent, integration, unification.